

[Vanggaard.]

at nævnes her. Der er her en Ting, jeg gerne vil spørge den højtærede Undervisningsminister om, nemlig om man i Ministeriet er opmærksom paa den Retning, Sprogudviklingen tager. Det har jo indtil nu været saaledes, at vort Sprog har været anvendeligt ikke alene inden for Landets statsretlige Grænser, men ogsaa andre Steder i Norden, nemlig i Norge og Sverige. Efter min Mening — og sagtens efter de flestes Mening — har dette været en stor Fordel ved vort Sprog, at det saaledes paa en Maade var Fælleseje mellem tre, til Dels fire af de nordiske Riger. Det har gjort, at vor aandelige Horisont blev noget videre, end den ellers vilde have været. Jeg kan saaledes pege paa den store Indfyldelse, norsk Litteratur har haft herved i sidste Halvdel af forrige Aarhundrede. Jeg tror, at alle vil indrømme, at uden denne Indfyldelse vilde vort aandelige Liv i denne Periode have været fattigere. Jeg kan ogsaa minde om, at der er Grænser for, hvilke Værker fra de store Landes Litteratur der kan oversættes til Dansk og derved blive tilgængelige for den brede Almenhed i Danmark. Endnu er det saaledes, at vi kan skaffe os Adgang til mange af disse Værker derved, at de oversættes til Svensk eller Norsk. Adskillige af disse Værker, som vækker Opsigt i de store Lande, kommer slet ikke paa Dansk, men derimod paa Svensk og Norsk, og dersom vor Mulighed for at læse disse vore Nabosprog forsvinder derved, at de nordiske Sprog udvikler sig bort fra hverandre, saa er det en Dør til den store Verden, som slaas i for alle dem, der ikke kan læse fremmede Sprog.

Jeg kan ogsaa minde om, at de aandelige Strømninger, der udgaar fra Norge og Sverige, udgaar fra Folk af vor egen Stamme; det er aandelige Strømninger, som vi kan tilegne os og derved styrke vort eget. Endelig er det jo givet, at hele det nordiske Samarbejde og den nordiske Samfølelse hviler paa dette delvise Sprogfællesskab, og at Samarbejdet vilde komme til at svæve i Luften, dersom Sprogfællesskabet gik saaledes i Stykker, at vi ikke længere kunde fatte hinandens Sprog her i Norden.

I den senere Tid har man jo set fremhævet, at dette nordiske Sprogfællesskab er paa Retur, at Sprogene i Norden udvikler sig bort fra hinanden, og at det Grundlag, som vi uden videre gaar ud fra vi kan bygge paa, giver efter under Bygningen. Det, som man altsaa med et svensk Ord har kaldt „Sprogforbistringen“ i Norden, breder sig og gør os alle mindre.

Naar denne Sprogforbistring vokser, skyldes det mange forskellige Ting. Det skyldes f. Eks. den Tendens, som er saa stærkt oppe i Nutiden, til at stave Ord, saaledes som de udtales. Jeg vilde bl. a. gerne spørge Undervisningsministeren, om man er opmærksom paa, at denne Tendens til at ændre Retstavningen efter Udtalen vil øge Kløften i det nordiske Skriftsprog. Jeg tror ogsaa, at Sproget derved i mange Henseender bliver forsimplet, og jeg haaber, at den højtærede Undervisningsminister ikke vil lytte efter Røster som Forfatteren Poul Henningsens, der har den Præention, at han ønsker sin egen private Grønnegadedialekt ophøjet til Skriftsprog. Jeg vil spørge, om man ved eventuelle Retstavningsreformer i hvert Fald vil tage dette negative nordiske Hensyn, at man ikke uden videre ændrer bestaaende Ligheder i Skriften, og om man maaske kunde tænke sig ogsaa at tage positive Skridt til at ændre Retskrivningen paa de Punkter, hvor den uden Skade for vort eget kunde bringes i Overensstemmelse med Skriftsproget i vore to Frændelande. Det vilde være saare ønskeligt.

Jeg skal dernæst fremhæve, at Sprogforbistringen for en væsentlig Del opstaar ved, at fællesnordiske Ord dør ud, ikke mindst her i Danmark, idet man foretrækker separate Ord og Gloser, saaledes at de fællesnordiske Ord faar en affekteret Klang, til Trods for at de ikke sjældent vedbliver at leve i danske Dialekter. Man ser f. Eks. undertiden det mærkelige Syn, at Børn i Skolerne paa Landet vænnes af med at bruge de fælleskandinaviske Ord, som de har lært i deres Hjem, saaledes at Skolerne paa denne Maade kan komme til at medvirke til Sprogforbistringen. Man kan f. Eks. nævne, at et Ord som „rød“ fortrænges af „bange“, „bøde“ af „reparere“, „drage“ af „trække“ o. s. v. Saadanne Gloser findes i Hundredvis, og de er i vidt Omfang ved at udgaa af det danske Sprogs Ordforraad til Skade for den gensidige sproglige Forstaaelse i Norden.

Jeg vil gerne spørge den højtærede Undervisningsminister, om man i Ministeriet er opmærksom herpaa, og om man kunde tænke sig at gribe ind over for denne Udvikling. Det kunde jo tænkes at ske negativt paa den Maade, at Lærerne fik Besked om ikke at rette saadanne fællesnordiske Gloser, saa at Skolerne i hvert Fald ikke ligefrem bidrog til at udrydde dem, som om det var mindre fine Ord. Det kunde ogsaa ske mere positivt paa den Maade, at Ministeriet lod optage en Slags Matrikel, en Inventarfortegnelse over saadanne fælles-